

GOVOR ADMIRALA ANTUNA SBUTEGE NA SVEČANOJ AKADEMIJI BOKELJSKE MORNARICE KOTOR, 25.06.2018. GODINE

Dame i gospodo, uvaženi gosti, članovi Bokeljske mornarice i prijatelji, čast mi je i zadovoljstvo da vas pozdravim i da vam zahvalim što ste večeras sa nama.

Tekst pohvala – loda Svetome Tripunu, zaštitniku Biskupije i grada Kotora, zaštitniku Mornarice, koje mali admiral izgovara svake godine 27. januara, počinje riječima: „Godišnje ponavljenje svečanosti...“

Kao što svake godine u isto vrijeme ponavljamo svečanosti u čast svetoga Tripuna, ponavljamo i Dan Mornarice, uoči kojeg i ovu akademiju, te druge manifestacije i proslave tokom godine koje su određene našim statutom i pravilnikom. U svakom društvu i kulturi obilježavanje važnih datuma i povijesnih događaja sa ustaljenim ritualima i manifestacijama koji se iz godine u godinu ponavljaju ima izuzetno važne funkcije i omogućava trajanje u vremenu, njegovanje memorije, vrijednosti, tradicija i njihovo stalno obogaćivanje. Život pojedinaca, obitelji, naroda i država je u velikoj mjeri uslovljen prirodnim godišnjim ciklusima. Međutim, to ne znači, kako se smatralo u antičko doba, da se cijela povijest odvija u ciklusima koji se beskrajno ponavljaju; monoteističke religije, hebraizam, kršćanstvo i islam, su unijele ideju razvoja civilizacije koju antički svijet nije poznao. Tako ponavljamo religijske, kulturne i druge rituale stoljećima, njegujući i valorizirajući drevne tradicije, poput nas iz Mornarice, koja je osnovana prije 1209 godina, a u to se stalno iznova unosi nova energija, svaka generacija unosi inovacije koje obogaćuju tradiciju i čine je živom i prilagođenom duhu vremena koje teče. Povijest, pa i povijest Mornarice, Boke, Crne Gore i svijeta, razvija se kao spirala, a ne vrti se u zatvorenom krugu. Izuzetno vrijedna i rijetko duga tradicija čiji smo mi baštinici obavezuje nas na prenošenje vrijednosti koje su izdržale probu stoljeća stalno na nove generacije. Ljudi prolaze, a vrijednosti ostaju, usmjeravajući i inspirirajući one koji dolaze, hraneći se njihovim entuzijazmom, kao što biljke rastu hraneći se vitalnim sokovima iz tamne dubine zemlje i svjetlošću koju im daje nebo.

To mi radimo danas i sutra obilježavajući Dan Mornarice, podsjećajući se na 26. jun davne 1463. godine, kada je donesen naš prvi sačuvani statut. Izvjesno je da je Mornarica, kao i druge srednjovjekovne kotorske bratovštine, imala i prije toga svoj statut, ali on, kao i mnoga dokumenta iz prethodne povijesti, nije sačuvan. Taj statut je bio na snazi preko četiri stoljeća, dok 1874. nije je donesen novi koji je odgovarao promijenjenim povijesnim uslovima i funkcijama Mornarice XIX stoljeća i do danas je bio više puta mijenjan i inoviran. On je važan ne samo za povijest Mornarice i Kotora, već je bitan doprinos pravnoj povijesti ovoga kraja i dokaz da smo bili od srednjeg vijeka društvo koje je svoje aktivnosti regulisalo pravnim normama, analogno drugim dijelovima zapadne Europe. No, te promjene statuta, kao i promjene funkcija Mornarice u toku njene duge povijesti i smijenjivanje tolikih generacija njenih članova, ne znači da su mijenjane temeljne vrijednosti na kojima ona počiva. Naprotiv, ona je ostala čvrsto utemeljena na istim duhovnim i moralnim načelima koja omogućavaju njenu dugu plovidbu kroz vrijeme i koja su garancija njene budućnosti.

Ovo je prilika da se podsjetimo na neke najvažnije rezultate koje smo postigli u proteklih godinu dana, na aktivnosti koje su u toku i koje planiramo za narednu godinu. Njih ima jako puno ali ću spomenuti smo one koje su posebno značajne. To je, prije svega, naša kandidatura za upis na Reprezentativnu listu svjetske nematerijalne kulturne baštine UNESCO-a. Mornarica je prije 11 godina pokrenula tu inicijativu i konačno prošle godine je ekipa eksperata Ministarstva kulture Crne Gore u saradnji sa rukovodstvom Mornarice počela složeni posao izrade Nominacionog dosijea, koji je uspješno okončan i dosije je predat UNESCO-u 31. marta ove godine. Na naše veliko zadovoljstvo, od stotina prispjelih kandidatura, među 51 koje je komisija UNESCO-a prihvatila je i naša i mi smo uvjereni da ćemo u toku slijedeće godine postati prvo nematerijalno kulturno dobro Crne Gore koje će biti upisano na ovu listu UNESCO-a. To nije važno samo za

Mornaricu, Boku i Crnu Goru, već, rekao bih, i za svijet koji će tako upoznati našu jedinstvenu instituciju, najstariju postojeću pomorsku organizaciju na svijetu i sve vrijednosti koje ona predstavlja. Bokeljska mornarica je, kao i sva istinski vrijedna kulturna dobra, duboku ukorijenjena u lokalnom tlu, u Boki, iz koga crpe svoju snagu, ali je istovremeno i univerzalna, dakle svjetska, po svojim duhovnim, moralnim, kulturnim i umjetničkim dimenzijama, te će tako njena bogata riznica biti globalno poznata i dostupna svima. Želim da se zahvalim svima koji su omogućili i podržali ovu kandidaturu, Vladi, Ministarstvu kulture i njegovom ekspertskom timu, opštinama, građanima. Upravo stei mali priliku da vidite kratki film koji je bio dio Nominacionog dosijea i koji je sniman po uputstvima UNESCO-a.

Mornarica je imala i na drugim projektima i aktivnostima izvanrednu saradnju sa institucijama države, Vladom, Ministarstvom kulture, Mornaricom vojske Crne Gore, opštinama Kotor, Tivat i Herceg Novi, sa Biskupijom Kotor, kulturnim institucijama i institucijama civilnog društva, Pomorskim fakultetom u Kotoru, pomorskim udruženjima, građanima i sponzorima, bez čega naše aktivnosti ne bi bile moguće. Večeras želim da posebno istaknem izvanrednu saradnju sa Pomorskim muzejom Crne Gore, sa kojim smo duboko vezani od samog njegovog osnivanja i zato smo večeras pozvali direktora Muzeja, gospodina Andra Radulovića, koji će nam o tome opširnije govoriti.

Ipak želim da podsjetim na to da je Muzej prije godinu dana štampao ilustrovanu brošuru „Bokeljska mornarica“ na našem i engleskom jeziku, koju je finansiralo Ministarstvo kulture, a evo upravo je štampana i verzija na italijanskom jeziku. Planiramo da je slijedeće godine prevedemo i na druge svjetske jezike. U septembru treba da bude štampana kao zajedničko izdanje Pomorskog muzeja i Mornarice, takođe zahvaljujući sredstvima odobrenim od Ministarstva kulture, „Historija pomorstva Crne Gore“, veoma obimno djelo koje obuhvata oko dvije i po hiljade godina pomorske povijesti, od Ilira i Rimljana do danas.

Mornarica je u saradnji sa Muzejom i Istorijskim arhivom u Kotoru upravo konkurisala za sredstva za jedan projekat od kapitalnog povijesnog i kulturnog značaja. Radi se o identificiranju, obradi i objavljivanju najvažnijih dokumenata iz cjelokupne povijesti Bokeljske mornarice, koji se nalaze u arhivima Crne Gore. To će, poslije prvog statuta Mornarice sa alegatima koji je izdat 2009. godine, biti najvažnije izdanje koje se tiče Mornarice i poslije toga niko neće moći da proizvoljno interpretira ili čak falsificira našu povijest, kao što se događalo više puta i još se događa. Ona je i sada bogato dokumentirana, ali ta dokumenta do sada nijesu bila dostupna široj javnosti, odnosno sabrana u jednoj knjizi.

Mi imamo veoma ambiciozne planove aktivnosti na raznim poljima, kada je u pitanju valorizacija Mornarice u zemlji i inostranstvu i uvjereni smo, ohrabreni postignutim rezultatima u proteklom periodu, da ćemo ih uz pomoć državnih i drugih institucija i vašu pomoć uspjati realizirati.

Dozvolite mi da vas inofrmišem da će Mornarica slijedećih dana učestvovati u jednom događaju važnom za Crnu Goru i za Kotor. Naime, prvi put u historiji u Crnu Goru će doći u službenu posjetu Državni sekretar Svete Stolice (što odgovara funkciji premijera), njegova eminencija kardinal Piero Parolin, koji će 29. juna, na dan svetih Petra i Pavla, posjetiti i Kotor, gdje će ga ispred katedrale u 18 sati dočekati Mornarica i u njegovu čast otplesati kolo, poslije čega će uslijediti svečana misa u katedrali, pa vas pozivam da u što većem broju prisustvujete.

Na kraju, želim da se zahvalim svim članovima Bokeljske mornarice i njihovim obiteljima, koji, svjesni da su sada oni čuvari njene povijesti i tradicije, da su nosioci aktuelnih aktivnosti i da imaju odgovornost i za njenu budućnost, posvećuju joj svoje vrijeme i energiju i omogućavaju da Mornarica bude vitalna i uvijek mlada uprkos svojim godinama, pogotovo što svi to rade volonterski.